

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Актуализирана стратегия на катедра „География на туризма“ и професионално направление 3.9. Туризъм (2024 – 2028)

Съдържание

Въведение.....	2
SWOT анализ.....	2
Силни страни.....	2
Слаби страни.....	4
Възможности.....	5
Заплахи.....	5
Визия.....	6
Мисия.....	7
Главна стратегическа цел.....	7
Основни приоритети.....	8
Стратегически цели.....	9
Стратегическа цел 1.....	9
Стратегическа цел 2.....	11
Стратегическа цел 3.....	12
Стратегическа цел 4.....	13
Стратегическа цел 5.....	14
Приемане, мониторинг и актуализиране на стратегията.....	14

Въведение

Настоящият документ представлява актуализиран вариант на стратегията, приета през 2018 г. и отразява вижданията на членовете на катедра „География на туризма“ за развитие на катедрата и професионално направление 3.9. Туризъм в периода 2024 – 2028 г. в рамките на СУ „Св. Климент Охридски“.

Актуализираната стратегия е разработена на основата на набор от стратегически документи на СУ „Св. Климент Охридски“:

- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г.;
- Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България (2017 – 2030 г.);
- Мандатна програма на ректорското ръководство на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за периода ноември 232023 г. – ноември 282027 г.;
- Стратегия за развитие на научните изследвания в СУ „Св. Кл. Охридски“;
- Стратегия за комерсиализация на научните резултати на СУ „Св. Климент Охридски“;
- Стратегия за развитието на електронното и дистанционното обучение в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“;
- Стратегия за развитие на човешките ресурси в науката и иновациите в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за периода 2021-2030 г

SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ

- Дългогодишни традиции в обучението по туризъм – специалността „География на туризма“, впоследствие трансформирана в „Туризъм“, е създадена през 1967 г., а самостоятелната катедра „География на туризма“ е основана през 1972 г.;
- СУ „Св. Кл. Охридски“ е водещ университет в обучението в професионално направление 3.9. Туризъм според рейтинговата система на университетите в България от нейното въвеждане, като по комплексна оценка за последната 2023г. изпреварва с 5 т. класирания на 2-ра позиция;
- Задържащо се търсене за бакалавърската програма сред кандидат-студентите през последните 5 години;

- Съвременни и интердисциплинарни учебни планове и програми с високо квалифицирани преподаватели от различни научни области и професионални направления;
- Прилагане на интерактивно обучение с използване на дигитални технологии, специализиран софтуер и подходи от сферата на изкуството;
- Осигурено обучение по два чужди езика в продължение на 7 семестъра и голямо разнообразие на избираеми езици;
- Действаща платформа за онлайн обучение и налични електронни ресурси по почти всички преподавани дисциплини;
- Осигурени учебни практики, включващи пътувания на терен в различни части на страната;
- Осигурени посещения на място в различни туристически предприятия (хотели, туристически агенции и др.) по време на редовното обучение;
- Осигурени технически подобрения в учебните зали, вкл. 2 интерактивни дъски и компютри за ползване от студентите;
- Осигурена възможност за обратна връзка със студентите относно качеството на обучението по отделните учебни дисциплини (анонимни анкети в Moodle за всяка дисциплина в края на всеки семестър);
- Добра реализация на завършилите студенти и висока оценка на подготовката им от страна на работодателите при сравнение в рамките на научното направление с други висши училища;
- Висока активност на академичния състав в научно-изследователската и публикационната дейност, участие в голям брой национални и международни конференции и проекти;
- Нарастващо сътрудничество с чуждестранни учени в съвместни изследвания, публикационна активност, изготвяне на рецензии за авторитетни международни списания и др.;
- Повишен брой публикации, индексирани в световните бази данни с научна информация и повишена цитируемост;
- Провеждани научни изследвания от полза за обществото и бизнеса;
- Установени контакти с бизнеса, публичната администрация, свързани с туризма институции и неправителствени организации, членство в международни организации и научни мрежи;
- Уникален за България формат за организация на производствения стаж, съответстващ на международните практики и на изискванията на бизнеса в България;
- Осигурено обучение в трите степени на висше образование: бакалаври, магистри и докторанти, в т.ч. 4 магистърски и вече 2 докторантски програми.
- Значителен опит във включването на студенти и докторанти в научно-изследователска дейност, в т.ч. по финансирани от външни за СУ проекти.

СЛАБИ СТРАНИ

- Относително ниска осигуреност на учебния процес със собствени учебници и учебни помагала;
- Недостатъчно работно пространство (кабинети) на преподавателския състав;
- Неремонтирани кабинети и недостатъчна техническа осигуреност с компютри и офис техника на преподавателския състав;
- Недостиг на зали и недостатъчно добро състояние на материалната база и учебната инфраструктура за ползване от студентите;
- Недостатъци в организацията на учебния процес – проблеми с графика и комуникацията;
- Ниска посещаемост от страна на студентите – нужда от ефективни механизми за мотивация и контрол;
- Ниско ниво на мобилност на преподавателите и студентите;
- Системата за обратна връзка със студентите не сработва добре – анкетите в Moodle масово не се попълват; други проучвания на студентското мнение се правят спорадично; резултатите не се обсъждат.
- Относително ниско присъствие на публикациите на членовете на катедрата в международно признатите бази данни “Web of Science”, “Scopus” и др.;
- Относително ниска цитируемост на публикациите на членовете на катедрата, по-специално в чужбина;
- Крайно ограничено използване на интернет страницата на катедрата в сайта на ГГФ и липса на страница на катедрата / специалността в някоя от социалните мрежи;
- Липса на програма за обучение на английски език в бакалавърска и/или магистърска степен;
- Критично малък брой студенти в магистърските програми през последните години;
- Сравнително ограничено обучение на чуждестранни студенти по „Еразъм+“ и други програми за международен обмен;
- Сравнително ограничено сътрудничеството с чуждестранни учени, образователни и изследователски институции.
- Ограничен капацитет на членовете на катедрата за поемане на допълнителни ангажименти, свързани с международни контакти, обучение на чужд език и промотиране дейността на катедрата в социалните мрежи, медиите и пр.
- Ограничено използване на възможностите за финансиране на научни изследвания в сферата на туризма.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Необходимост от кадрово обезпечаване на туристическия отрасъл, вкл. с кадри с висше образование;
- Привличане на студенти от чужбина, в т.ч. от съседните страни, от страни с български малцинства и от страни извън Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, както и от водещи университети в Европа по програма Еразъм+;
- Действащи финансови стимули (на МОН и на СУ) за повишаване на публикационната активност, по-специално в издания, реферирани и индексирани в Scopus и WoS;
- Разширени възможности за проектно финансиране на научни изследвания, мобилности и др.;
- Политиката на национално и университетско ниво поощрява създаването на съвместни програми с чуждестранни университети;
- Интензивното развитие на технологиите дава огромни възможности за подобряване и разнообразяване на учебния процес и позволява относително лесно да се организира гостуването на онлайн лектори – както от страната, така и от чужбина.
- Контактите с бизнеса и институциите, както и масовото използване на социалните мрежи дават възможност за засилено популяризиране на образователната, изследователската и експертната дейност на катедрата.
- Националната политика в сферата на висшето образование се опитва да постави засилен акцент върху качеството през последните години. Традициите и имиджът на СУ и специалността предполагат да заложим именно на качеството в търсенето на конкурентни предимства.

ЗАПЛАХИ

- Ограничено търсене на специалисти с висше образование по туризъм от страна на работодателите.
- Ограничено регламентиране на възможностите за реализация в туризма в Класификатора на длъжностите и професиите;
- Голям брой на ВУЗ, предлагащи програми не само по професионално направление 3.9 Туризъм в България, но и в други професионални направления (3.8 Икономика, 3.7 Администрация и управление и др.), както и засилена конкуренция от университети в чужбина;
- Засилена активност на други ВУЗ в страната по линия на контактите с бизнеса, работата на терен, организирането на разнообразни прояви, публикационната активност (вкл. в индексирани издания), както и активно промотиране на дейността им в социалните мрежи – първото ни място в Националната рейтингова система на ВУЗ не е гарантирано.

- Намалвяване на населението на България, вкл. на завършващите училище младежи – засилена конкуренция между ВУЗ за все по-малък брой потенциални студенти;
- Намалвяване на атрактивността на част от длъжностите в туризма, включително поради неблагоприятни часове за работа и относително ниско ниво на заплащане в туризма;
- Непоследователност в националната политика по отношение на образованието по туризъм, в т. ч. по отношение на регламентиране на приема и на финансиране на обучението;
- Проблемна система за финансиране на ВУЗ в страната – принципът „парите следват студента“ поставя сериозни изкушения за понижаване на изискванията и създава рискове за влошаване качеството на обучението;
- Действащата система на висшето образование създава реален риск за „плъзгане по повърхността“ на административните изисквания за сметка на качеството в образователния и научно-изследователския процес;
- Бързото навлизане на ИИ в образователния процес и научно-изследователската дейност поставя непознати досега предизвикателства във връзка с качеството и етичните стандарти;
- Опасност за намалвяване на учебната аудиторна заетост на преподавателите от катедрата при намалвяващ брой студенти и перспектива за съкращаване срока на обучение в бакалавърската програма;
- Засилване на административния натиск за изпълнение на нормативните и вътрешните за СУ изисквания;
- Тенденция за концентриране на средства за научни изследвания в големи проекти (на национално и факултетно ниво) - ограничава възможностите за самостоятелна и/или групова работа в малки екипи, които доказано могат да са ефективни и ефикасни по отношение на научни резултати, участие в конференции и индексирани публикации.

Визия

СУ „Св. Кл. Охридски“, чрез катедра „География на туризма“, се утвърждава като водещ сред останалите университети в страната в обучението по професионално направление 3.9. Туризъм и се ползва с най-висок престиж сред студентите и работодателите в сферата на туризма. Разпознаваем е и има добра репутация в национален и международен план, като предоставя качествено образование в сферата на туризма и добри възможности за старт и развитие на кариерата на завършилите студенти.

Мисия

- СУ „Св. Кл. Охридски“, чрез катедра „География на туризма“, е образец на научно-изследователска и преподавателска работа в областта на туризма с широко обществено значение;
- СУ „Св. Кл. Охридски“, чрез катедра „География на туризма“, допринася за развитие на науката и образованието в сферата на туризма на национално и международно ниво;
- СУ „Св. Кл. Охридски“, чрез катедра „География на туризма“, подготвя високообразовани студенти за нуждите на туристическия сектор и ги възпитава да бъдат отговорни личности с умения да мислят критично, да анализират и да се аргументират;
- СУ „Св. Кл. Охридски“, чрез катедра „География на туризма“, създава у младите хора базата за учене през целия живот и успешна реализация в туризма.

Главна стратегическа цел

Главната стратегическа цел за развитие на катедра „география на туризма“ и професионално направление 3.9. Туризъм в рамките на СУ „Св. Кл. Охридски“ е запазването и подобряването на позициите в образователната и научната дейност в областта на туризма сред висшите учебни заведения в България и на международно ниво, засилване на общественото влияние и взаимодействието с туристическия бизнес и неговите организации.

Постигането на главната стратегическа цел ще се реализира при спазването на следните принципи:

Управление на качеството на учебната, научно-изследователска и административната дейност чрез прилагане на политиката по качеството на СУ „Св. Кл. Охридски“, спазване на вътрешно-университетските административни правила и процедури, разписани в нормативните документи на университета и придържане към вътрешните правила на катедрата за:

- разработване, приемане и изменение на учебни планове и програми за трите степени на обучение, осигурявани от катедрата;
- провеждане на производствения стаж на студентите от 3-ти курс (бакалаври);
- организация и провеждане на държавен изпит в професионално направление „Туризъм“ (ОКС „бакалавър“);
- разработване и защита на дипломни работи в професионално направление „Туризъм“ (ОКС „магистър“);

- организация и провеждане на обучението на докторанти по двете професионални направления: 4.4. Науки за Земята (География на рекреацията и туризма) и 3.9. Туризъм (с предстояща акредитация).

Приемственост чрез подпомагане и насърчаване на кариерно развитие и израстване на по-младите членове на академичния състав на катедрата, делегиране на права и задължения, разпределяне на отговорностите, свързани с различни аспекти от дейността на катедрата.

Адаптивност и иновативност чрез регулярно актуализиране на учебните планове и програми, съобразно тенденциите и промените на туристическия пазар и пазара на труда, и резултатите от научните изследвания, въвеждане на нови форми на преподаване, използване на компютърните и информационните технологии в учебния процес и научните изследвания.

Активност в използване на експертния капацитет на академичния състав на катедрата чрез включване в университетски, национални и международни проекти – научни и практико-приложни, участие в научни форуми, обществени дискусии и др.

Взаимодействие с публичния сектор и туристическия бизнес в България чрез формални и неформални договорености и ангажименти с публичната администрация на различни равнища, с туристически организации и отделни фирми.

Развитие на международни партньорства и работа в мрежи чрез членство в международни организации и мрежи за съвместно осъществяване на проекти, обмяна на опит и добри практики в учебната и научната дейност.

Основни приоритети

- 1) Повишаване на конкурентоспособността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в условията на демографските тенденции в страната, динамиката на пазара на труда и засилващата се конкуренция между висшите училища чрез предлагане на висококачествени образователни услуги и научни резултати, ориентирани към нуждите на студентите, обществото и потребителите на кадри.
- 2) Изравняване с международните стандарти в образованието и научните изследвания в областта на туризма.
- 3) Засилване на публичното присъствие на катедрата и на международното сътрудничество в изследователската и образователната дейност.

Стратегически цели

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1.

Повишаване на качеството и ефективността на обучението в професионалното направление за по-добра реализация на завършилите студенти.

Мярка 1.1. Актуализиране на учебните планове и програми, адаптирани към изискванията на пазара на труда в туризма и в съответствие със съвременните тенденции и стандартите, наложени от други университети у нас и в чужбина.

Дейности:

- Проучване на интереса към (и причините за отлив от) магистърските програми сред бакалаврите в спец. „Туризм“ и другите специалности в ГГФ;
- Проучване на възможностите за стартиране на нови магистърски програми, вкл. в дистанционна форма на обучение и/или на чужд език;
- Регулярно следене на тенденциите на пазара на труда в сферата на туризма (по-специално на търсенето на специалисти с висше образование), в т.ч. чрез активни контакти с бизнеса;
- Регулярно актуализиране на учебните планове и програми, според разписаните вътрешни правила на катедра „География на туризма“ и съобразно тенденциите на пазара на труда и развитието на технологиите;
- Проучване на възможностите за разработване на курсове и програми за продължаващо обучение (следдипломна квалификация);
- Проследяване на професионалната реализация на завършилите и поддържане на връзка с възпитаниците на катедрата - разширяване на базата данни „Алумни“ и активно използване на социалните мрежи

Мярка 1.2. Оптимално използване на възможностите за студентска мобилност.

Дейности:

- Създаване на предпоставки за засилване на изходящата студентската мобилност по програма Еразъм+;
- Подпомагане на студентите при избора на курсове и програми преди началото на мобилността;
- Подобряване и оптимизиране на обучението на чуждестранни студенти на английски език по програмата за студентска мобилност Еразъм+.

Мярка 1.3. Подобряване на практическата подготовка на студентите.

Дейности:

- Ангажиране на студентите в изпълнението на самостоятелни и екипни задачи в рамките на обучителния процес;
- Решаване на практически казуси от сферата на туризма в процеса на обучение;
- Включване на студентите в реални изследователски проекти;
- Привличане на водещи експерти в туризма за запознаване на студентите с актуалното състояние и тенденциите в различните сектори на туризма;
- Активно сътрудничество с бивши студенти на катедрата, които имат успешна реализация в туризма;
- Запознаване на студентите и работа с новите технологии, които се използват в туризма, както и осигуряване на съответните учебни ресурси - демоверсии на GDS, резервационни системи и др.;
- Организиране на посещения на туристически фирми и организации – хотелски комплекси, туристически агенции, туристически атракции, ТИЦ, туристически организации и др.;
- Редовно обсъждане на въпроси, свързани с организацията, провеждането и отчитането на производствения стаж на студентите от 3-ти курс, както и на учебните практики в 1-ви и 2-ри курс.

Мярка 1.4. Осигуряване на учебния процес с необходимите учебници, учебни помагала и релевантни публикации, и засилване на обратната връзка студенти-преподаватели

Дейности:

- Обезпечаване на задължителните дисциплини с учебници, учебни помагала и/или електронни ресурси, изготвени от преподаватели от катедрата;
- Засилване използването на онлайн библиотеки и дигитални ресурси; Допълване на текстово-базираните учебни материали с визуални и звукови материали;
- Засилване на комуникацията със студентите, вкл. изработване на механизъм за по-ефективна обратна връзка за качеството на учебния процес и преподавателската дейност;
- По-активно използване на международните платформи за свободен достъп до научна информация (Research Gate, Academia) от всички членове на катедрата.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2.

Повишаване на квалификацията и развитие на академичния състав на катедрата „География на туризма“.

Мярка 2.1. Осигуряване на възможности за преподавателите да развият и надграждат своите знания и квалификация.

Дейности:

- Включване на преподавателите от катедрата в обучения с туристическа насоченост;
- Насърчаване на преподавателите да повишават подготовката си в усвояване на нови методи за преподаване и изследване;
- Обучение на преподавателския състав за използване на ИИ в образователната и научно-изследователската дейност при спазване на високи етични стандарти и стандарти за качество;
- Осигуряване на възможности за включване в езикови курсове, курсове за използване на специализиран софтуер и др.

Мярка 2.2. Планирано кариерно израстване на академичния състав.

Дейности:

- Обявяване на конкурси за академични длъжности, в зависимост от готовността на преподавателите да покрият нормативните изисквания.

Длъжност Година	Асистент	Главен асистент	Доцент	Професор
2024		1	1	2
2025		1		
2026		1	2	1
2027		1	1	1
2028			1	

Мярка 2.3. Засилване на международното сътрудничество и преподавателската мобилност по програма Еразъм+

Дейности:

- Реализиране на поне 3 мобилности на преподаватели от катедрата до 2028 г.
- Разширяване на партньорската мрежа от чуждестранни университети и активизиране на сътрудничеството с партньорите.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3.

Повишаване на научно-изследователската и публикационната дейност на членовете на катедрата и студентите, особено в реферирани и индексирани издания в международно признати бази данни.

Мярка 3.1. Активизиране на научно-изследователската дейност на катедра „География на туризма“ и стимулиране на индивидуалната и екипната работа чрез намаляване на административните изисквания за достъп до ресурси и осигуряване на възможности за включване в университетски, национални и международни изследователски и практико-приложни проекти.

Дейности:

- Участие в проектни екипи с други висши учебни заведения и БАН за съвместни научни изследвания и публикации, в рамките на приетите национални научни програми;
- Включване в национални и международни научни и практико-приложни проекти в областта на туризма, финансирани от ЕС и други донори, вкл. изготвяне на стратегически документи за развитие на туризма на национално, регионално и местно ниво;
- Стимулиране на самостоятелните и екипните научни изследвания чрез усилия за премахване на утежнените (на ниво факултет) административни изисквания за достъп до ресурси за изследователски проекти, финансирани от ФНИ на СУ.
- Използване на разширените възможности за проектно финансиране, в т.ч. ежегодно реализиране на поне 2 проекта (вкл. един докторантски), финансирани от ФНИ на СУ „Св. Кл. Охридски“;
- Разширяване на участието на катедрата и нейните членове в национални и международни научни мрежи, насочени към интердисциплинарни изследвания и практико-приложни резултати;
- Включване на студенти и докторанти в научно-изследователските проекти на катедрата;
- Насърчаване участието на членовете на катедрата в национални и международни научни форуми, конференции и семинари, експертни работни групи, специализирани комисии и обществени обсъждания по значими за туризма теми и проблеми.

Мярка 3.2. Засилване на публикационната дейност на членовете на катедрата и повишаване на нейната ефективност.

Дейности:

- Възприемане на по-стратегически подход към публикуването, в т.ч. фокус върху качеството, оригиналността, приносния характер; публикуване в реферирани и индексирани издания; публикуване на чужд език;
- Активно използване на възможностите за обучение на преподавателския състав относно практическите аспекти на академичното писане и публикационния процес в авторитетни международни научни издания;
- Постигане на поне една публикация на година на член от катедрата в международни издания, индексирани в Scopus / WoS към 2028 г.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4.

Разширяване присъствието на катедрата в публичното пространство и засилени контакти с колегията, потенциалните ни партньори от бизнеса и администрацията, както и с потребителите на образователни и изследователски продукти и услуги.

Мярка 4.1. Организиране и/или съучастие в организацията на научни и практико-приложни форуми на туристическа тематика.

Дейности:

- Организиране или съучастие в организацията на научни сесии, кръгли маси, дискусии, (пътуващи) семинари с представители на бизнеса и/или научната общност – поне веднъж на всеки две години;
- Организиране на студентски и докторантски научни сесии – веднъж в годината или поне на всеки две години;
- Организиране на юбилейна международна научна конференция през 2027 г.;
- Засилено участие на представители на катедрата в публични дискусии и други прояви, свързани с актуални въпроси на туризма.

Мярка 4.2. Онлайн промотиране на дейността на катедрата и целенасочени усилия за привличане на студенти в бакалавърската и магистърските програми на специалност „Туризм“.

Дейности:

- Изпълване със съдържание и стартиране на уебсайта на катедрата;
- Създаване и поддържане на страница на катедрата във FB и/или LinkedIn;
- Ежегодно участие на член на катедрата в инициативите на ГГФ за привличане на студенти;
- Осъществяване на собствени инициативи за привличане на студенти.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 5.

Мярка 5.1. Подобряване на учебната среда и техническата осигуреност на преподавателите и студентите.

Дейности:

- Поддръжка и периодична подмяна на компютърната и офис техника;
- Периодично закупуване на статистическа информация и специализиран софтуер за научните изследвания и учебната дейност за нуждите на катедра „География на туризма“;
- Изграждане и текуща поддръжка на модерни учебни аудитории с аудио-визуални, мултимедийни и други високотехнологични продукти;
- Планиране на ремонти на преподавателските кабинети.

Приемане, мониторинг и актуализиране на стратегията

Приемане на стратегията - настоящата стратегия е приета с решение на катедрения съвет на катедра „География на туризма“ от 14.05.2024 г. Препоръчително е да се разработи детайлен план за действие с конкретни срокове и отговорници за изпълнението на предвидените дейности. Разработването и приемането на такъв план за действие означава поемане на ясни ангажменти от страна на всеки член на катедрата. Без него стратегията би имала само насочващи функции (което също ще е полезно, но няма да е много ефективно).

Мониторинг на стратегията - приетата стратегия ще подлежи на ежегоден мониторинг. В началото на всяка учебна година, на заседание на катедрения съвет на катедра „География на туризма“, ще се прави преглед и дискусия върху напредъка по изпълнението на стратегията и ще се коментират нови възможности и инициативи във връзка с нейната реализация.

Актуализиране на стратегията може да се инициира по всяко време (ако се налага), но е препоръчително да се направи в края на планирания период – през 2028 г.